

LATVIJAS KULTŪRAS AKADĒMIJA
**TĀLĀKIZGLĪTĪBAS
CENTRS**

LATVIJAS KULTŪRAS AKADĒMIJAS un LATVIJAS KULTŪRAS KOLEDŽAS vienotas tālākizglītības un profesionālās pilnveides programmu piedāvājuma koncepcija

KONCEPCIJAS ĪSTENOTĀJS:

Latvijas Kultūras akadēmijas Tālākizglītības centrs

KONCEPCIJAS AUTORI:

Ilona Asare, Daiga Bokuma

Koncepcija izstrādāta projekta "Latvijas Kultūras akadēmijas un Latvijas Kultūras koledžas konsolidācija un attīstība" (Nr. 5.2.1.1.i.0/2/24/I/CFLA/004) ietvaros.

RĪGA

2024

SATURS

Saturs	2
TERMINU SKAIDROJUMS	3
1. Esošās situācijas raksturojums tālākizglītības un profesionālās pilnveides programmu īstenošanā	4
1.1. Tālākizglītības un profesionālās pilnveides izglītības politiskais un tiesiskais ietvars Latvijā un Eiropas Savienībā	4
1.2. Tālākizglītības programmu veidi Latvijas likumdošanā	7
1.3. LKA un LKK tālākizglītības un profesionālās pilnveides piedāvājums 2021.-2024.gadā. 10	
1.3.1. LKA un LKK galvenās kompetences jomas un tālākizglītības mērķauditorija	10
1.3.2. LKA un LKK tālākizglītības piedāvājuma 2021.-2024.gadā analīze	11
2. Vienota LKA un LKA LKK tālākizglītības piedāvājuma pamatojums	15
2.1. Tālākizglītības piedāvājums LKA/LKK kompetences jomās	15
2.1.1. Profesionālā pilnveide kultūras un radošajā sektorā strādājošiem.....	15
2.1.2. Kultūras un radošās jomas neformālā izglītība.....	17
2.2. Tālākizglītības vajadzības LKA/LKK kompetences jomās	18
2.2.1. Kultūras un radošā sektora darbinieku profesionālās pilnveides vajadzības	18
2.2.2. Tendences kultūras un radošās jomas neformālajā izglītībā.....	20
3. Vienota LKA un LKA LKK tālākizglītības un profesionālās pilnveides piedāvājuma nodrošināšana	22
3.1. Tālākizglītības centra mērķauditorija.....	22
3.2. Tālākizglītības centra piedāvātie izglītības veidi	23
3.3. Tālākizglītības centra darbības horizontālās prioritātes	24
3.4. Tālākizglītības centra darbības riski.....	25
3.5. Tālākizglītības centra organizatoriskā struktūra	25
3.6. Tālākizglītības centra finansiālais modelis	25

TERMINU SKAIDROJUMS

Mūžizglītība – Izglītības process cilvēka dzīves garumā, kas balstās uz mainīgām vajadzībām iegūt zināšanas, prasmes, pieredzi, lai paaugstinātu vai mainītu savu kvalifikāciju atbilstoši darba tirgus prasībām, savām interesēm un vajadzībām. Mūžizglītība apvieno neformālo mācīšanos ar formālo izglītību, attīsta iedzimtas spējas līdztekus jaunām kompetencēm.[1]

Pieaugušo izglītība – personu daudzveidīgs izglītošanas process, kas cilvēka mūža garumā nodrošina personības attīstību un konkurētspēju darba tirgū.[2]

Tālākizglītība – iepriekš iegūtās izglītības turpināšana un profesionālās meistarības pilnveidošana atbilstoši konkrētās profesijas prasībām.[2]

Profesionālā izglītība – praktiska un teorētiska sagatavošanās darbībai noteiktā profesijā, profesionālās kvalifikācijas ieguvei un profesionālās kompetences pilnveidei.[2]

Profesionālā pilnveide – profesionālās izglītības īpašs veids, kas dod iespēju pilnveidot profesionālo kompetenci kvalifikācijai, kas iekļauta nozares kvalifikāciju struktūrā.[3]

Interesu izglītība – personas individuālo izglītības vajadzību un vēlmju īstenošana neatkarīgi no vecuma un iepriekš iegūtās izglītības.[2]

Neformālā izglītība – ārpus formālās izglītības organizēta interesēm un pieprasījumam atbilstoša izglītojoša darbība.[2]

Profesionālā tālākizglītība – nodrošina personai ar profesionālo pieredzi un atbilstošu izglītību iespējas iegūt profesionālo kvalifikāciju, tai skaitā specializācijas, lai veicinātu personas nodarbinātību, pielāgošanās spējas mainīgajiem ekonomiskajiem un sociālajiem apstākļiem, pilsonisko līdzdalību un personisko attīstību mūža garumā, kas atbilstoši profesionālās kvalifikācijas līmenim sekmētu konkurētspēju, ilgtspējību, inovāciju un zaļās ekonomikas attīstību.[4]

Profesionālās pilnveides izglītība – nodrošina personai profesionālās kvalifikācijas pilnveides iespējas, lai atbilstoši profesionālās kvalifikācijas līmenim veicinātu personas potenciāla attīstību mūža garumā un spējas atbildīgi vadīt savu profesionālo pilnveidi līdz ar pārmaiņām sabiedrībā un tautsaimniecībā.[4]

---

[1] Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam
<https://www.mk.gov.lv/lv/media/15129/download?attachment>

[2] Izglītības likums <https://likumi.lv/ta/id/50759-izglitibas-likums>

[3] Profesionālās izglītības likums <https://likumi.lv/ta/id/20244-profesionalas-izglitibas-likums>

[4] Noteikumi par valsts profesionālās tālākizglītības un profesionālās pilnveides izglītības standartu
<https://likumi.lv/ta/id/349948-noteikumi-par-valsts-profesionalas-talakizglitibas-un-profesionalas-pilnveides-izglitibas-standartu>

1. ESOŠĀS SITUĀCIJAS RAKSTUROJUMS TĀLĀKIZGLĪTĪBAS UN PROFESIONĀLĀS PILNVEIDES PROGRAMMU ĪSTENOŠANĀ

1.1. TĀLĀKIZGLĪTĪBAS UN PROFESIONĀLĀS PILNVEIDES IZGLĪTĪBAS POLITISKAIS UN TIESISKAIS IETVARS LATVIJĀ UN EIROPAS SAVIENĪBĀ

Tālākizglītība, profesionālā pilnveide un pieaugušo izglītība kopumā ir būtiskas izglītības procesa sastāvdaļas, kas nodrošina mūžizglītību, prasmju pilnveidi un pielāgošanos nepārtraukti mainīgajām darba tirgus prasībām. Kā Latvijā, tā arī Eiropas Savienībā (ES) tiek pievērsta liela vērība šīs izglītības jomas attīstīšanai un noregulēšanai, tādā veidā veicinot iedzīvotāju izglītības līmeņa paaugstināšanu un profesionālo kompetenču attīstību.

Eiropas Komisijas attīstības plānošanas dokumentā "Ilgtspējīga Eiropa līdz 2030.gadam" (*Towards a sustainable Europe by 2030*)¹ noteiktas galvenās vadlīnijas pieaugušo izglītības un mūžizglītības uzlabošanai Eiropas Savienībā kopumā. Uzsvars tiek likts uz to, lai izglītības sistēmas būtu pielāgojamas darba tirgus un sabiedrības mainīgajām vajadzībām. Stratēģijā ietver digitālo prasmju un ilgtspējības integrēšanu mācību programmās, lai laikus sagatavotu iedzīvotājus nākotnes izaicinājumiem. Ir svarīgi pieaugušajiem laikus apgūt nepieciešamās un atbilstošās prasmes, sniedzot nepārtrauktas mācīšanās iespējas, tādā veidā uzlabojot nodarbinātību un veicinot personīgo izaugsmi.

Minētajā dokumentā ir uzsvērtā nepieciešamība veicināt mūžizglītības iespēju vienlīdzīgu pieejamību. Nepieciešams risināt izglītības pieejamības atšķirības, nodrošinot, ka cilvēkiem no dažādām vidēm, tostarp mazāk aizsargātām grupām, ir iespēja uzlabot savas prasmes. To plānots panākt, izmantojot mērķtiecīgas atbalsta programmas un padarot mācības pieejamākas dažādos formātos, piemēram, tiešsaistes kursus, kursus mērķētām grupām, u.c.

Ir nepieciešams atbalstīt un stiprināt izglītības iestāžu, darba devēju un citu ieinteresēto pušu sadarbību un partnerības. Saskaņojot dažādu izglītības programmu sasniedzamos rezultātus ar darba tirgus pieprasījumu, tiek nodrošināts, ka piedāvātās programmas iesaistās ekonomikas vajadzību risināšanā un atbalsta ilgtspējīgas attīstības mērķus.

Tiek uzsvērtā nepieciešamība valstiskā līmenī atbalstīt mūžizglītības politiku ieviešanu, izstrādājot un īstenojot visaptverošas mūžizglītības stratēģijas, kas ietver mehānismus šo programmu ietekmes uzraudzībai un izvērtēšanai, nodrošinot to atbilstību mainīgajām sabiedrības un ekonomiskajām vajadzībām, kā arī veicinot darbaspēka efektivitāti un ilgtspēju.

Latvijā pieaugušo izglītības politiku nosaka *Izglītības likums*², *Profesionālās izglītības likums*³ un citi normatīvie akti, kas izstrādāti, lai atbalstītu un veicinātu mūžizglītības principus un mācīšanos mūža garumā.

Latvijā 2016. gadā ar Ministru kabineta rīkojumu tika apstiprināts *Pieaugušo izglītības pārvaldības modeļa ieviešanas plāns 2016. – 2020.gadam*, kura galvenais mērķis bija paplašināt pieaugušo

¹ Towards a sustainable Europe by 2030 https://commission.europa.eu/publications/towards-sustainable-europe-2030_en

² Izglītības likums <https://likumi.lv/ta/id/50759-izglitibas-likums>

³ Profesionālās izglītības likums <https://likumi.lv/ta/id/20244-profesionalas-izglitibas-likums>

izglītības iespējas, nodrošinot pieaugušo izglītības pieejamību un palielinot tajā iesaistīto personu skaitu līdz 15% 2020.gadā, lai ikviens pieaugušais varētu attīstīt viņam nepieciešamās pamata prasmes un profesionālās kompetences un arī pieaugušie ar zemu izglītības līmeni paaugstinātu savu spēju konkurēt darba tirgū. Plānošanas periodam noslēdzoties un domājot par turpmāk veicamajiem valstiska mēroga pasākumiem pieaugušo izglītības jomā, Izglītības un Zinātnes ministrija ir publicējusi pārskatu par minētā plāna izpildi. Izglītības un zinātnes ministrijas plāns pieaugušo izglītības pārvaldības modeļa ieviešanai no 2016. līdz 2020. gadam bija vērsti uz efektīvas pieaugušo izglītības sistēmas izveidi. Tā mērķis bija uzlabot piekļuvi izglītībai un kvalitāti, izstrādājot jaunas normatīvās prasības un kvalitātes standartus izglītības iestādēm. Plāns ietvēra arī sistemātisku pieaugušo izglītības vajadzību analīzi, lai labāk atbildētu uz darba tirgus prasībām. Finanšu atbalsts tika novirzīts stipendijām un izglītības projektiem, kam sekoja informatīvas platformas izveide, lai veicinātu pieaugušo izglītības iespēju popularizēšanu. Tika stiprināta sadarbība starp izglītības iestādēm, darba devējiem un citām ieinteresētajām pusēm, kā arī piedāvātas apmācības un profesionālās attīstības iespējas izglītības nozares speciālistiem. Šie soļi veicināja pieaugušo izglītības kvalitātes uzlabošanu un piekļuves paplašināšanu visā valstī. Saskaņā ar Izglītības un zinātnes ministrijas izpildes pārskatu par pieaugušo izglītības pārvaldības modeļa ieviešanu, turpmākajos periodos ieteicams turpināt uzlabot kvalitāti un piekļuvi pieaugušo izglītībai, nodrošinot vēl precīzāku darba tirgus vajadzību definēšanu un apmācību piedāvājuma pielāgošanu. Ir nepieciešams paplašināt un pilnveidot apmācību programmas pieaugušo izglītības speciālistu un koordinatoru profesionālajai pilnveidei, it īpaši reģionos. Tāpat ieteicams stiprināt sadarbību starp dažādām ieinteresētajām pusēm, piemēram, izglītības iestādēm, darba devējiem un reģionālajiem centriem. Lielāka uzmanība jāvelta arī informatīvo resursu izstrādei un izplatīšanai, lai veicinātu pieaugušo izpratni par izglītības piedāvājumu, tādā veidā apmācībām piesaistot arvien vairāk pieaugušo.

Pieaugušo izglītības politika Latvijā ir cieši saistīta gandrīz ar jebkuru valsts attīstībai būtisku jomu, bet visciešāk ar tautsaimniecību, uzņēmējdarbību un nodarbinātību. Pieaugušo izglītības politika veicina darba tirgus prasībām atbilstošu prasmju attīstīšanu, kas būtiski uzlabo nodarbinātības iespējas. Tā nodrošina pieaugušajiem iespējas iegūt jaunas zināšanas un kvalifikāciju, kas veicina uzņēmējdarbības attīstību un inovācijas. Turklāt, pieaugušo izglītība palīdz mazināt sociālo nevienlīdzību, sniedzot izglītības iespējas visiem iedzīvotājiem neatkarīgi no vecuma vai iepriekšējās izglītības līmeņa. Pieaugušo izglītības politika ir nozīmīgs instruments tautsaimniecības un sabiedrības ilgtspējīgai attīstībai.

Izglītības attīstības pamatnostādnes 2021.-2027. gadam "Nākotnes prasmes nākotnes sabiedrībai"⁴ pievēršas vairākiem būtiskiem aspektiem pieaugušo izglītības politikas kontekstā Latvijā. Šīs pamatnostādnes uzsver nepieciešamību pielāgot izglītības sistēmu mūsdienu un nākotnes darba tirgus prasībām, kā arī veicināt mūžizglītību kā līdzekli konkurētspējas un personīgās attīstības nodrošināšanai. Pieaugušo izglītības politikas galvenie mērķi ietver prasmju attīstību un uzlabošanu, ar mērķi pieaugušajiem veiksmīgi pielāgoties arvien mainīgajiem darba tirgus apstākļiem un jauno tehnoloģiju attīstībai. Tas ietver gan formālo, gan neformālo izglītību, īpaši uzsverot digitālās prasmes un profesionālās pilnveides iespējas. Tiek uzsvērtā nepieciešamība pēc ciešākas sadarbības starp izglītības iestādēm dažādos līmeņos, darba devējiem un valsts institūcijām, lai nodrošinātu, ka izglītības programmas atbilst darba tirgus prasībām. Pamatnostādnēs tiek uzsvērtā arī sociālā vienlīdzība izglītības pieejamībā, nodrošinot, ka visiem pieaugušajiem, neatkarīgi no

---

⁴ Izglītības attīstības pamatnostādnes 2021.-2027. gadam "Nākotnes prasmes nākotnes sabiedrībai"
<https://likumi.lv/ta/id/324332-par-izglitibas-attistibas-pamatnostadnem-2021-2027-gadam>

vecuma, dzimuma vai sociālās situācijas, ir iespēja izmantot izglītības programmas un resursus, tādā veidā atbalstot viņu attīstību un konkurētspējas palielināšanu darba tirgū un sabiedrībā kopumā.

Cilvēkkapitāla attīstība ir nozīmīgs valsts ekonomikas izaugsmes un sabiedrības labklājības priekšnoteikums, tāpēc likumsakarīgi, ka pēdējo gadu laikā šis temats ieguvis augstu prioritāti Latvijas politikā un rezultējies ar 2024. gada martā apstiprinātu plānošanas dokumentu – *Cilvēkkapitāla attīstības stratēģija 2024 – 2027*⁵. Cilvēkkapitāla attīstības stratēģija izstrādāta ar mērķi nodrošināt koordinētu cilvēkkapitāla jautājumu pārvaldību, sekmējot darbaspēka piedāvājuma pielāgošanos nākotnes darba tirgus vajadzībām. Stratēģijā ietverti pasākumi vairākos rīcības virzienos, tostarp vairāki pasākumi, kas tieši attiecināmi uz izglītības iestādēm dažādos līmeņos:

- pieaugušo izglītības mācību piedāvājums, kvalitāte un prasmes, kas ietver pasākumus mūžizglītības kultūras veidošanai sabiedrībā, darbinieku pārkvalifikācijas programmu izstrādei un īstenošanai, digitālo prasmju attīstībai;
- formālā izglītība un STEM prasmes, kas ietver pasākumus darba devēju līdzdalības palielināšanai, kvalitātes un pārvaldības stiprināšanai, finansiāla atbalsta sistēmas pilnveidei un STEM mācību materiālu nodrošināšanai;
- datus un pierādījumus balstīti lēmumi, kas ietver pasākumus ERAF projektu realizācijai, cilvēkkapitāla attīstības monitoringa sistēmas izstrādei, ES fondu programmu efektivitātes celšanai, starpinstitūciju sadarbības un darba tirgus pārkārtojumu trūkstošo elementu ieviešanai;
- kvalificētu darbinieku piesaiste un darba tirgus paplašināšana, kas ietver pasākumus ekonomiski neaktīvo iedzīvotāju grupu motivācijai, pārkvalifikācijai un iesaistei darba tirgū, darbaspēka imigrācijas procesa pilnveidei, remigrācijas nosacījumu pilnveidošanai un ārvalstu studentu piesaistei;

Izglītības un zinātnes ministrija (IZM), Valsts Izglītības attīstības aģentūra (VIAA) un citas valsts pārvaldes iestādes sadarbībā ar izglītības iestādēm dažādos līmeņos veicina dažādu izglītības programmu pieejamību pieaugušajiem izglītības iegūšanai, pārkvalificēšanai un/vai viņu prasmju pilnveidei, ieviešot un īstenojot izglītības programmas, apmācības un kursus. Piemēram, VIAA īstenotajā programmā "Nodarbināto personu profesionālās kompetences pilnveide" tika sniegta iespēja pieaugušajiem ar 10% līdzmaksājumu apgūt dažādus kursus, tai skaitā digitālās prasmes, valodu kursus un iesaistīties citās profesionālās kvalifikācijas celšanas apmācībās.

2024. gada 7. maijā Ministru kabinetā apstiprinātie noteikumi⁶ paredz, ka līdz 2029. gada beigām mācību iespējas ar Eiropas Savienības (ES) fondu atbalstu 34,6 miljonu eiro apmērā, nodarbinātajiem palīdzēs nodrošināt noturību darba tirgū un ļaut efektīvāk pielāgoties mainīgajiem nodarbinātības apstākļiem. Minētie noteikumi paredz, ka aptuveni 28 tūkstošiem nodarbinātajiem būs iespējas pilnveidot un apgūt jaunas zināšanas un prasmes, iegūt profesionālo kvalifikāciju vai pārkvalificēties. Projekta īstenotājs VIAA veiks izglītības iestāžu atlasīto atbilstošo izglītības programmu īstenošanai, nodarbinātie varēs pieteikties piedāvātajām mācībām pēc savas iniciatīvas vai izmantojot karjeras konsultācijas, kas tiem projekta ievaros būs pieejamas Nodarbinātības valsts

⁵ Rīcības plāns "Cilvēkkapitāla attīstības stratēģija 2024.-2027. gadam" https://tapportals.mk.gov.lv/legal_acts/2d477536-f88c-439c-a768-7f9cb025f7d9

⁶ MK Noteikumi Nr.283 "Eiropas Savienības Kohēzijas politikas programmas 2021.–2027. gadam 4.2.4. specifiskā atbalsta mērķa "Veicināt mūžizglītību, jo īpaši paredzot elastīgas kvalifikācijas paaugstināšanas un pārkvalificēšanās iespējas visiem, ņemot vērā digitālās prasmes, labāk paredzot pārmaiņas un jaunas prasības pēc prasmēm, kas balstītas uz darba tirgus vajadzībām, atvieglojot karjeras maiņu un sekmējot profesionālo mobilitāti" 4.2.4.2 pasākuma "Atbalsts pieaugušo individuālajās vajadzībās balstītai pieaugušo izglītībai" īstenošanas noteikumi" <https://www.vestnesis.lv/op/2024/89.14>

aģentūras filiālēs, pašvaldībās un izglītības iestādēs. Noteikumi paredz paplašināt izglītības programmu līmeņu tvērumu, atbalstā iekļaujot arī 5. profesionālās kvalifikācijas jeb koledžas līmeņa tālākizglītības programmas. Lai veicinātu nodarbināto iesaisti mācību programmās, ir plānota gan mērķstipendiju piešķiršana, gan atbalsts citu izdevumu segšanai.

1.2. TĀLĀKIZGLĪTĪBAS PROGRAMMU VEIDI LATVIJAS LIKUMDOŠANĀ

PROFESIONĀLĀ PILNVEIDE UN NEFORMĀLĀ IZGLĪTĪBA

Mūsdienās pieaugušo izglītības un mūžizglītības pakalpojumu sniedzēji piedāvā plašu iespēju klāstu profesionālās un personīgās izaugsmes veicināšanai. Tiek piedāvātas dažādas izglītības pasākumu formas, kas ļauj pielāgot apmācības programmas individuālām vajadzībām un interesēm. Daļība šādās apmācībās sniedz pieaugušajiem iespēju apgūt jaunas prasmes, papildināt un nostiprināt esošās, lai sagatavotos dažādiem nākotnes profesionāliem un personīgiem izaicinājumiem. Zemāk aplūkotas populārākās pieaugušo izglītības formas Latvijā.

Profesionālās pilnveides un profesionālās tālākizglītības programmas parasti orientētas uz konkrētām nozarēm un profesiju pārstāvjiem. Ministru kabineta 2024. gada 20. februāra noteikumi Nr. 110 "Noteikumi par valsts profesionālās tālākizglītības un profesionālās pilnveides izglītības standartu" nosaka prasības gan profesionālās pilnveides, gan profesionālās tālākizglītības programmu obligātajam saturam, ko definē profesionālās kvalifikācijas prasības un nozares profesionālo darbību reglamentējošie normatīvie akti. Atbilstoši Ministru kabineta 2023. gada 23. maija noteikumiem Nr. 253 "Vispārējās un profesionālās izglītības programmu licencēšanas kārtība"⁷ profesionālās pilnveides izglītības un profesionālās tālākizglītības programmas licencē Izglītības kvalitātes valsts dienests⁸. Pēc sekmīgas izglītības programmas apguves dalībniekiem izsniedz valsts atzītu profesionālās pilnveides vai profesionālās tālākizglītības apliecību.

Neformālās izglītības programmas, kursi (arī tiešsaistē) – iespēja pieaugušajiem papildināt savas zināšanas, vienlaikus turpinot darbu. Šie kursi parasti piedāvā elastīgāku grafiku, ļaujot mācīties vakaros vai brīvdienās, un bieži ir piemēroti dažādiem zināšanu līmeņiem. Tāpat ir pieejams plašs mācību nodarbību un materiālu klāsts tiešsaistē. Tiešsaistes apmācības sniedz iespēju maksimāli pielāgot apmācību vietu un laiku savām vajadzībām un iespējām. Dažādi semināri un meistarklases sniedz koncentrētu mācību pieredzi ar uzsvaru un praktiskām prasmēm un zināšanām. Parasti kursi norisinās vienu vai vairāku dienu ietvaros un ietver mācību sesiju un praktiskus uzdevumus, kuru laika dalībnieki apgūst kādu konkrēti prasmi vai zināšanas, ko pēc tam var pielietot savā profesionālajā darbībā vai privāta dzīvē.

Izglītības likums nosaka, ka Akreditētas izglītības iestādes, kā arī Nacionālo bruņoto spēku vienības ir tiesīgas īstenot neformālās izglītības programmas bez atļaujas saņemšanas attiecīgās administratīvās teritorijas pašvaldībā. Par neformālās izglītības programmas apguvi izsniedz apliecību. Erasmus+ programmas projekta "Nacionālie koordinatori Eiropas programmas īstenošanai pieaugušo izglītībā" ietvaros ir tapušas "Vadlīnijas neformālās izglītības programmu

⁷ MK noteikumi Nr.253 "Vispārējās un profesionālās izglītības programmu licencēšanas kārtība"

<https://likumi.lv/ta/id/342079-visparejas-un-profesionalas-izglitibas-programmu-licencesanas-kartiba>

⁸ Izglītības kvalitātes valsts dienesta profesionālās izglītības programmu licencēšanas kārtība

<https://www.ikvd.gov.lv/lv/pakalpojumi/profesionalas-izglitibas-programmu-licencesana>

izstrādei⁹. Tās paredzētas neformālās izglītības īstenotājiem neformālās izglītības programmu izstrādei kā atbalsta materiāls, lai izveidotu kvalitatīvu neformālās izglītības programmu aprakstu un izvērtētu dažādus ar programmu izstrādi un īstenošanu saistītus aspektus.

MIKROKVALIFIKĀCIJAS

Mikroapliecinājumi jeb mikro kvalifikācijas ir salīdzinoši jauns jēdziens īsāka termiņa kursiem profesionālo prasmju iegūšanai vai attīstīšanai, un tā aktualitāte starptautiskā izglītības laukā aizvien aug, palielinoties mūžizglītības nozīmei un īpatsvaram augstskolu izglītības piedāvājumā. Gan pasaules augstskolu tiešsaistes kursu piedāvājumā, gan izglītības politikas veidotāju paustajos paziņojumos arvien biežāk var dzirdēt par mikro kvalifikācijām, lai gan tiesiskais regulējums šai izglītības formai Latvijā vēl nav izstrādāts.

Mikro kvalifikācijas jēdziens sabiedrībā pirmo reizi parādījās apmēram 2013. gadā, tomēr mūsdienās šo jēdzienu vispārīgi izmanto, lai raksturotu visa veida īsākas mācību formas, izmantojot visdažādākos nosaukumus un zīmolus jebkādā veidā, formā un izmērā. Eiropas Savienības izglītības telpā mikro kvalifikācijas jeb mikroapliecinājums saprot kā mācīšanās rezultātu dokumentus, ko izglītojama ir ieguvis pēc neliela apjoma mācību apguves. Minētie mācīšanās rezultāti ir novērtēti saskaņā ar pārredzamiem un skaidri definētiem standartiem. Kursi, kuru apguves rezultātā tiek piešķirti mikroapliecinājumi, ir izstrādāti tā, lai izglītojamajam sniegtu konkrētas zināšanas, prasmes un kompetences, kas atbilst sabiedrības, personiskajām, kultūras vai darba tirgus vajadzībām. Mikroapliecinājumi pieder izglītojamajam, tos var koplietot un pārnest. Tie var būt atsevišķi vai apvienoti lielākos apliecinājumos. To pamatā ir kvalitātes nodrošināšana atbilstoši saskaņotiem standartiem attiecīgajā nozarē vai darbības jomā.¹⁰

Valda atšķirīgi uzskati par to, kāda veida izglītības programmas būtu uzskatāmas par mikro kvalifikācijām, tomēr var tikt definētas vairākas kopīgas **mikro kvalifikāciju iezīmes**:

- ierobežota garuma mācīšanās aktivitātes, kuru noslēgumā var iegūt mikro kvalifikāciju (apliecinājumu par apgūtajiem mācīšanās rezultātiem);
- atbilstība darba tirgus prasībām: uzsvars uz specifisku zināšanu, prasmju, kompetenču attīstību, ko var pielietot darba tirgū;
- plaša sociālā ietekme: uzsvars uz mūžizglītības iespēju nodrošināšanu, kam ir samērīga cena, kas ir neilgas un ērti pieejamas.

Lai arī šobrīd ES līmenī mikro kvalifikācijas tiek visvairāk attiecinātas uz augstākās izglītības līmeni, vienlaikus tiek atzīts, ka tās tikpat labi var eksistēt vai jau eksistē profesionālajā vidējā izglītībā un uzņēmējdarbības sektorā.

Mikro kvalifikāciju pieeja ir īpaši svarīga pieaugušajiem, kuri vēlas pilnveidot savas prasmes, pārkvalificēties vai pielāgoties jaunām tehnoloģijām un darba vidēm. Mikro kvalifikācijas ir arī būtisks rīks, lai veicinātu iekļaujošāku izglītību un nodarbinātību. Tās piedāvā iespēju cilvēkiem ar dažādiem izglītības un profesionālajiem līmeņiem iegūt atzītas prasmes, kas ir atbilstošas mūsdienu darba tirgus prasībām.¹¹

⁹ Zaļaiskalne, A. Vadlīnijas neformālās izglītības programmu izstrādei <https://drive.google.com/file/d/1oRvLdWbP0fl5gDD1z7XDcDbObXgKEBC4/view>

¹⁰ Recommendation on a European approach to micro-credentials for lifelong learning and employability (Council of the European Union) <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-9237-2022-INIT/en/pdf>

¹¹ Līce, A. Mikro kvalifikācijas Latvijā, 2021 https://nki-latvija.lv/storage/resources/zinojums_mikro kvalifikācijas-latvija_2021.pdf

Plānojot un veidojot efektīvāku, savstarpēji vienotu un konkurētspējīgu Eiropas Savienības izglītības telpu un apmācību sistēmu ir svarīga vienota Eiropas pieeja mikro kvalifikāciju ieviešanā. Plānojot un darbojoties vienoti var tikt sekmētas vairākas būtiskas jomas:

- vienota pieeja nodrošina, ka mikro kvalifikācijas ir salīdzināmas un atzītas visās Eiropas valstīs, veicinot studentu un darbinieku mobilitāti un uzlabojot kvalifikāciju atpazīstamību un atzīstamību starptautiskā mērogā;
- izstrādājot kopīgus kvalitātes kritērijus un atzīšanas mehānismus, tiek palielināta darba devēju uzticību šiem sertifikātiem;
- vienota pieeja atvieglo mūžizglītības iespēju pieejamību, ļaujot personām vieglāk iegūt un atzīt mikro kvalifikācijas dažādās valstīs un izglītības sistēmās;
- mikro kvalifikācijām ir potenciāls ātri pielāgoties mainīgajām darba tirgus prasībām, piedāvājot un nodrošinot specifiskas prasmes un zināšanas, kas ir būtiskas konkrētās nozarēs. Vienota pieeja palīdz koordinēt šīs prasības Eiropas līmenī.

Īsu mācību iespējas strauji attīstās pasaulē kā atbildes reakcija strauji augošam pieprasījumam. Tomēr bez vienotiem standartiem, kas nodrošina kvalitāti, caurspīdīgumu, pārrobežu salīdzināmību un atzīšanu, mikro kvalifikācijas nevar sasniegt to maksimālo potenciālu. Ņemot vērā demogrāfiskās un ekonomiskās pārmaiņas kā arī globalizācijas tendences, ir ļoti svarīgi raudzīties uz mikro kvalifikāciju politisko un tiesisko ietvaru kopējā Eiropas Savienības kontekstā.

Ņemot vērā, ka gan Eiropā gan arī Latvijā aizvien straujāk attīstoties darba tirgum, pieaug nepieciešamība pēc iespējas apgūt jaunas prasmes un kompetences viscaur profesionālai karjerai, izglītības un zinātnes ministrija plāno īstenot Latvijā vēl nebijušu mikro kvalifikāciju izmēģinājuma projektu¹². Latvijai ir nepieciešams aktīvs darbs pie mikro kvalifikāciju attīstības, jo paredzamais karjeras ilgums pēc augstākās izglītības pabeigšanas ir pārāk ilgs, lai valsts varētu atļauties, ka darbinieki neattīsta savas prasmes līdzī laimam.

Ņemot vērā mikro kvalifikāciju novitāti pasaulē, Latvija sekos citu Eiropas Savienības valstu piemēram un sniegs atbalstu mikro kvalifikāciju izveidei. Latvijas gadījumā, mikro kvalifikāciju izmēģinājuma projekta ietvaros, valsts izveidos atbalsta programmu, kuras ietvaros tiks sagatavotas pirmās mikro kvalifikācijas valstī. Mikro kvalifikāciju izmēģinājuma projekts būs pieejams valsts lietišķo zinātņu universitātēm, mākslu un kultūras universitātēm, lietišķo zinātņu augstskolām un koledžām.

Šī izmēģinājuma projekta mērķis ir atbalstīt darba tirgum nepieciešamo prasmju apgūšanu «nestandarta» studējošajiem un šī projekta rezultātā tiks vērtēts izveidoto mikro kvalifikāciju skaits, sagatavoto speciālistu skaits un sagatavoto speciālistu turpmākās darba tirgus gaitas.

---

¹² Tiesību akta projekts "Par konceptuālo ziņojumu "Par augstākās izglītības institucionālo finansēšanu""
https://tapportals.mk.gov.lv/legal_acts/b2e1cf29-2f60-43f8-b4d7-64e5151b547c

1.3. LKA UN LKK TĀLĀKIZGLĪTĪBAS UN PROFESIONĀLĀS PILNVEIDES PIEDĀVĀJUMS 2021.-2024.GADĀ

1.3.1. LKA un LKK galvenās kompetences jomas un tālākizglītības mērķauditorija

*Latvijas Kultūras akadēmijas (LKA) stratēģijā 2023.-2027.gadam*¹³ plānotā stratēģiskā specializācija paredz tādu studiju, pētniecības un radošā darba rezultātu nodrošināšanu, kas Latvijas kultūras telpā ļauj radīt, attīstīt, saglabāt un popularizēt nacionālās kultūras vērtības, tradīcijas un kultūras mantojumu, nodrošina atvērtību kultūras daudzveidībai un lojalitātē balstītu starpkultūru komunikāciju, sniedz ieguldījumu filmu un skatuves mākslas (teātra un dejas) nozaru, audiovizuālās mākslas, radošo un kultūras industriju sektoru attīstībā, tostarp sekmējot šo nozaru un sektoru eksportspējas potenciālu. LKA kā savu uzdevumu redz nodrošināt talantu ataudzi un nodarbināto kvalifikācijas paaugstināšanu Latvijas kultūras un radošajā sektorā.

LKA pašreiz īstenotās augstākās izglītības bakalaura un maģistra studiju programmas ietver kultūras un mākslas studijas, kultūras socioloģiju, kultūras un radošo industriju menedžmentu, kultūras mantojuma pārvaldību, starpkultūru sakarus, radošā mākslinieka izglītību skatuves mākslā, audivizuālajā mākslā un laikmetīgā dejā. Šīs ir LKA kompetences jomas, kurās LKA pieredzējušie un profesionālie pedagogi var nodrošināt kvalitatīvu mācību saturu un formu.

*Latvijas Kultūras koledžas (LKK) stratēģija 2021.-2027.gadam "Profesionālai, radošai un ilgtspējīgai izaugsmei Latvijā un pasaulē"*¹⁴ paredz veidot radošo un tehnoloģisko prasmju pilnveides un karjeras atbalsta centru dažādām paaudzēm un priekšzināšanu līmeņiem Latvijas kultūras nozares profesionāļu attīstībai.

LKK piedāvāto īsā cikla profesionālās augstākās izglītības studiju programmu vidū ir kultūras darba speciālista un bibliotēku informācijas speciālista profesiju apguve, pasākumu producēšana un tehniskā producēšana, mūzikas menedžments, pasākumu un teātra režija, aktiermāksla, fotogrāfija, videogrāfija, digitālā satura producēšana, dažāda veida deju māksla un deju kolektīva vadīšana.

Mūžizglītības kontekstā, rēķinoties ar digitalizācijas un mākslīgā intelekta lomas pieaugumu, LKK liek uzsvāru uz caurviju kompetencēm, tostarp digitālajai kompetencei kā prioritārajai, un kultūras nozares specifiskajām, profesionālajām kompetencēm un prasmēm.

Kopumā mūžizglītības skatījumā **LKA un LKK kompetences jomas** var iedalīt sekojošos virzienos:

- 1) kultūras vēsture un kultūras teorija, starpkultūru sakari;
- 2) radoša mākslinieka izglītība fotomākslā, audiovizuālā mākslā, aktiermākslā un dejā;
- 3) kultūras vadība/menedžments vairākās apakšjomās - pasākumu industrija, skatuves māksla (teātris, mūzika, dejas), audiovizuālā māksla un digitālā satura veidošana, kultūras mantojuma joma.

Šajās jomās tālākizglītība var būt nepieciešama gan **kultūras nozarē strādājošiem profesionāļiem** tālākai profesionālai pilnveidei vai specializācijas maiņai (*upskilling/reskilling*), gan piedāvātās radošās prasmes un kultūras zināšanas var būt interesantas pieaugušo mūžizglītības kontekstā **jebkuru profesiju pārstāvjiem kā personības pilnveidošanas iespēja** atbilstoši savām interesēm un prasmju uzlabošanas vajadzībām (piemēram, publiskās runas prasmes, kas aktiera profesijā ir pamatkompetence, ir noderīgas dažādu profesiju pārstāvjiem).

¹³ Latvijas Kultūras akadēmijas stratēģija 2023.-2027.gadam <https://lka.edu.lv/lv/par-akademiju/attistiba/lka-attistibas-strategija/>

¹⁴ Latvijas Kultūras koledžas stratēģija 2021.-2027.gadam https://kulturaskoledza.lv/wp-content/uploads/2023/03/LKA-LKK-Strategija_2021-2027.pdf

Tādējādi tālākizglītības auditoriju veido gan kultūras nozares speciālisti, gan interesenti, kas vēlas vai nu iegūt teorētiskas zināšanas, vai apgūt/uzlabot radošās prasmes vai attīstīt menedžmenta un uzņēmējdarbības iemaņas radošajās nozarēs.

Kā specifiska mērķauditorija būtu izceļami **vispārizglītojošo skolu pedagogi**, kas pasniedz kultūras un teātra mākslas priekšmetus skolēniem un kuriem nepieciešams pilnveidot savu pasniegšanas metodiku.

1.3.2. LKA un LKK tālākizglītības piedāvājuma 2021.-2024.gadā analīze

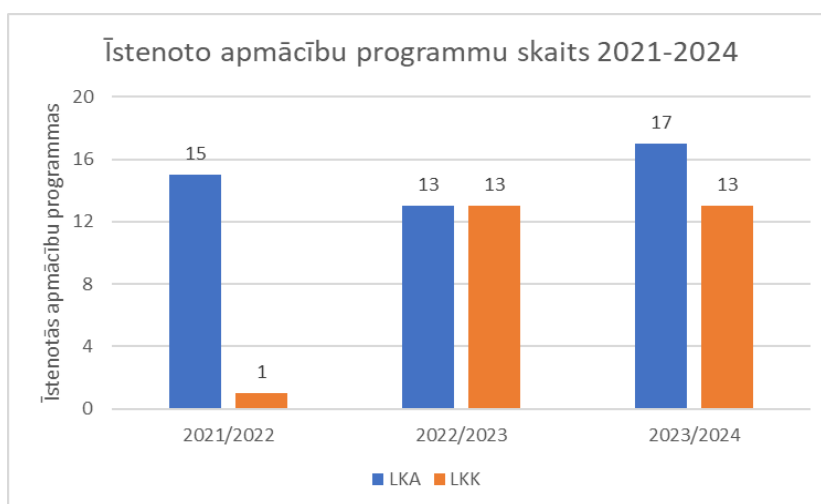
Izvērtējot LKA Tālākizglītības centra un LKK Tālākizglītības nodaļas iepriekšējos periodos paveikto un sasniegtos rezultātus, ir būtiski saprast, kādas mācību programmas un pieejas ir bijušas veiksmīgas un kuras ne tik veiksmīgas, tādā veidā mācoties no pašu labās prakses piemēriem, lai nākotnē izvairītos no paredzamiem šķēršļiem un kļūdām. Analizējot paveikto un sasniegto ir iespēja novērtēt, kuras no darbības stratēģijām ir bijušas veiksmīgas un efektīvas, kā arī, kur nepieciešami uzlabojumi. Atskatoties uz paveikto, ir iespēja labāk plānot nākotnes attīstības iespējas un noteikt jomas, kurās ir lielākais potenciāls izaugsmei, tādā veidā pielāgojot LKA un LKK vienoto stratēģiju tā, lai tā atbilstu mainīgajām darba tirgus prasībām un paredzamiem nākotnes izaicinājumiem pieaugušo apmācību jomā.

Pielikumā Nr.1 ir pievienots detalizēts pārskats par LKA un LKK organizētajiem profesionālās pilnveides un neformālās izglītības kursiem pēdējo 3 gadu laikā.

Laika periodā no 2021. gada rudens līdz 2024. gada vasarai LKA un LKK kopumā organizēti 72 apmācību pasākumi (dažādi kursi, meistarklases, semināri, u.c.).

LKA mācību piedāvājuma līmenis pārskata periodā saglabājies vienādi augstā līmenī, kas sniedz priekšstatu par mācību piedāvājuma augsto pieprasījumu nozarē. LKK Tālākizglītības nodaļa savu darbību uzsāka 2022. gada rudenī, un līdz ar darbības uzsākšanu ir izdevies izveidot un īstenot relatīvi apjomīgu pieaugušo neformālās izglītības piedāvājumu (skatīt 1. attēlu).

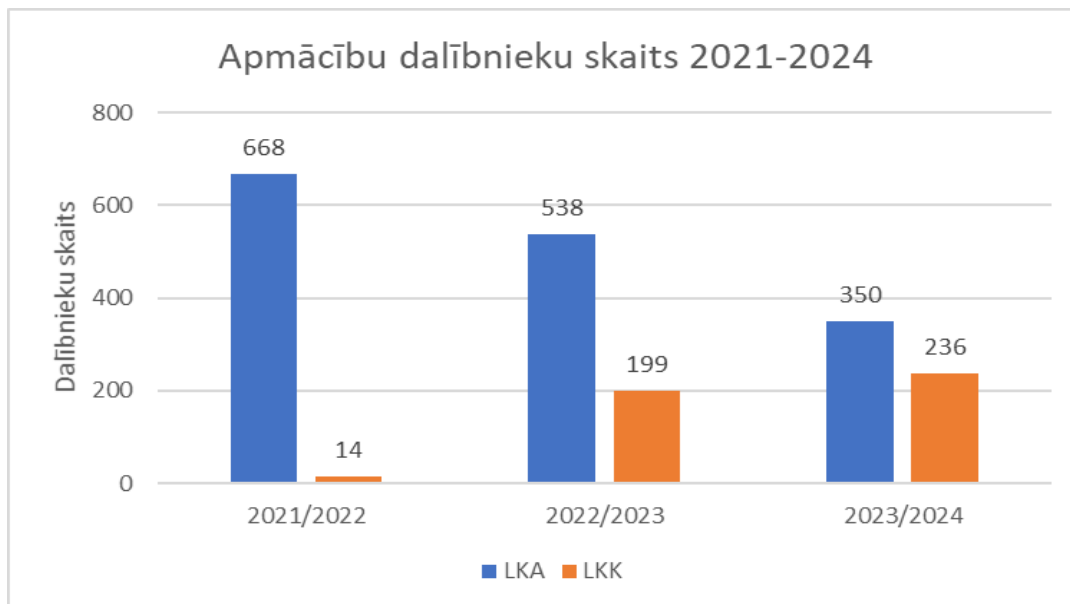
1. attēls. LKA un LKK īstenoto tālākizglītības mācību programmu skaits 2021-2024

Laika periodā no 2021. gada līdz 2024. gada vasarai LKA un LKK kopējais apmācīto dalībnieku skaits pārsniedz 2000. Tas ir ievērojams rezultāts, ņemot vērā piedāvāto tālākizglītības programmu pietiekoši specifisko piedāvājumu. Aplūkojot dalībnieku skaita tendences īstenotajās mācību programmās katrā no augstākās izglītības iestādēm atsevišķi, redzam, ka apmācīto dalībnieku

skaits LKA organizētajos tālākizglītības pasākumos ir samazinājies pēdējo divu gadu laikā. Samazinājums pamatā veidojies, mainoties kursu specifikai – piemēram, ja sākotnēji tika rīkoti īstermiņa tiešsaistes kursi, kas ar ārējā finansējuma atbalstu bija pieejami plašam dalībnieku lokam bez maksas, tad vēlāk vairāk tika organizēti garāki maksas kursi ar mazāku dalībnieku skaitu. Jāpiemin gan, ka pārskatā nav iekļauta informācija par tālākizglītības kursiem, kurus LKA organizē 2024. gada vasaras periodā. (skatīt 2. attēlu)

2. attēls. LKA un LKK organizēto tālākizglītības kursu dalībnieku skaits 2021-2024

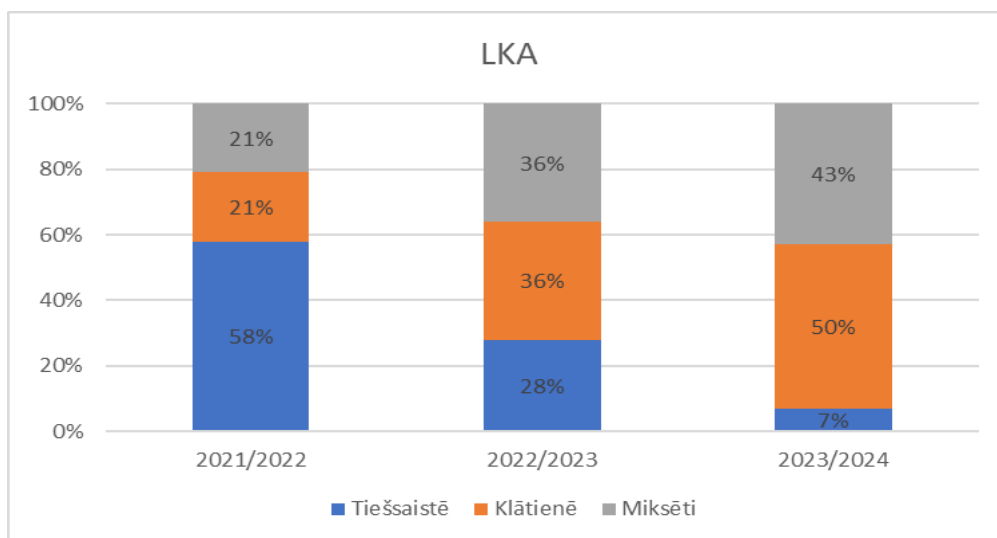

LKA Tālākizglītības centrs piedāvā vairākas licencētas profesionālās pilnveides programmas: Darbs ar muzeja krājumu, Muzeju darbības pamati, Muzeju zinātniski pētnieciskais darbs un muzeju komunikācija, Kultūras centra vadības pamati, Kultūras centra stratēģiskā un personāla vadība, Režija un aktiera meistarība skatuves mākslas kolektīvu vadītājiem. Šos profesionālās pilnveides kursus LKA piedāvā atkārtoti katru gadu un tie parasti piesaista lielu skaitu dalībnieku. Ir ārkārtīgi svarīgi turpināt īstenot augstākminētās profesionālās pilnveides programmas, jo tās nodrošina muzeju un kultūras centru darbiniekiem nepieciešamās zināšanas un prasmes, lai veiksmīgi veiktu savus profesionālos pienākumus. Šīs programmas palīdz dalībniekiem sekot līdzi nozares attīstībai, jaunākajām tehnoloģijām un metodēm, kas ir būtiski muzeju un kultūras centru darbībā. Turklāt, regulāra profesionālā pilnveide veicina darbinieku motivāciju un profesionālo izaugsmi, kas pozitīvi ietekmē visas organizācijas darbību un attīstību.

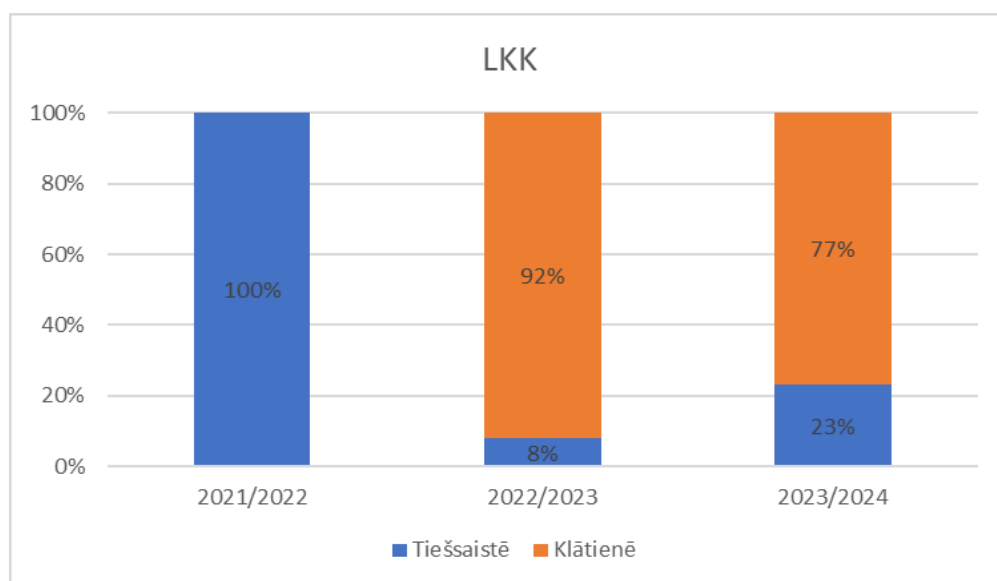
Apsverot jaunu profesionālās pilnveides izglītības programmu licencēšanu LKA Tālākizglītības centrā, ir vērts apsvērt iespēju paplašināt programmu piedāvājumu un pievērsties dažādām aktualitātēm nozarē, piemēram digitālo tehnoloģiju attīstībai kultūras nozarē, starpkultūru sadarbībai, ilgtspējības principu integrācijai kultūras projektos, radošo industriju uzņēmējdarbības prasmju attīstībai, mākslīgā intelekta pielietojšanai kultūrā un mākslā, kā arī sabiedrības iesaistes un kultūras mantojuma digitalizācijas veicināšanai. Jaunu programmu ieviešana LKA Tālākizglītības centrā ir iespēja piesaistīt plašāku auditoriju un stiprināt centra lomu kā vadošajai profesionālās pilnveides izglītības iestādei kultūras un mākslas jomā Latvijā. Nepārtraukta piedāvāto programmu izglītības programmu attīstīšana un paplašināšana ir būtiska, lai centra izglītības programmu piedāvājums atbilstu mainīgajām nozares prasībām un nodrošinātu kvalitatīvu un mūsdienīgu profesionālo pilnveidi.

Analizējot LKA un LKK tālākizglītības programmu piedāvājumu varam secināt, ka lielākoties tiek piedāvātas pieaugušo neformālās pilnveides programmas gan klātienē, gan tiešsaistē. Tomēr laika periodā pēc Covid-19 pandēmijas 2021. gadā un 2022. gada sākumā redzam, ka lielākā daļa no piedāvātajiem kursiem tikuši piedāvāti tiešsaistes vai miksētā tiešsaistes-klātienē formātā (skatīt 3. un 4. attēlu).

3.attēls. Tālākizglītības piedāvājums tiešsaistē un klātienē LKA

4.attēls Tālākizglītības piedāvājums tiešsaistē un klātienē LKK

Tiešsaistes programmu priekšrocības ietver ērtības un pieejamību, kas ļauj dalībniekiem mācīties no jebkuras vietas un elastīgāk plānot savu laiku. Turklāt tiešsaistes formāts bieži vien ir arī finansiāli izdevīgāks dalībniekiem, it īpaši tiem dalībniekiem, kuriem uz nodarbībām nākas mērot tālāku ceļu. Lai gan tiešsaistes nodarbības liekas ļoti ērts apmācību formāts, tomēr tās var radīt arī zināmus izaicinājumus attiecībā uz tehniskajām prasmēm un nepieciešamo aprīkojumu, kas ne vienmēr visiem dalībniekiem ir pieejams. Klātienē nodarbības, savukārt, nodrošina tiešāku komunikāciju un sadarbību starp dalībniekiem un kursu pasniedzējiem, kā arī labāku praktisko prasmju apguvi. Vēl viens klātienē nodarbību pluss ir spēja veidot ciešākus sociālos un profesionālos kontaktus, kas var būt vērtīgi apmācību dalībnieku turpmākajai karjerai un sadarbībai. Tomēr tās var būt mazāk

elastīgas attiecībā uz laika un vietas plānošanu, kas var būt izaicinājums strādājošiem pieaugušajiem.

Apskatot LKK un LKA piedāvātos kursus un pieaugušo neformālās izglītības programmas (izņemot licencētās profesionālās pilnveides programmas 160 stundu apjomā) redzam, ka tiek piedāvātas dažādas izglītības programmas, kursi, kā arī meistarklases sākot no apjoma 2 akadēmisko stundu apjomā līdz pat kursiem 100 akadēmisko stundu apjomā. Vidējais mācību programmas apjoms abās iestādēs pēdējo 3 gadu laikā ir aptuveni 26 akadēmiskās stundas. Stundu ziņā apjomīgākie kursi noteikti nodrošina padziļinātāku zināšanu un prasmju apguvi, kā arī lielākas iespējas praktiski piemērot apgūto. Šādas programmas ļauj dalībniekiem rūpīgāk iepazīties ar tēmu un bieži vien piedāvā vairāk iespēju mijiedarbībai ar pasniedzējiem un citiem apmācību dalībniekiem. Tomēr garākas programmas prasa lielāku laika un finansiālo ieguldījumu, kas var nebūt pieejams visiem interesentiem. No tālākizglītības piedāvājuma viedokļa akadēmisko stundu ziņā apjomīgas programmas var veicināt augstāku akadēmisko līmeni un prestižu, piesaistot kvalificētākus pasniedzējus un motivētākus apmācību dalībniekus, tomēr tās arī prasa lielākus resursus, tostarp finanšu līdzekļus un personāla laika ieguldījumu, kas var radīt papildu slodzi Tālākizglītības centram.

Īsākām neformālās izglītības programmām ir savas priekšrocības, piemēram, tās ir vieglāk iekļaut aizņemtā grafikā un bieži vien ir dalībniekiem pieejamākas no izmaksu viedokļa. Šīs programmas ir piemērotas tiem, kas vēlas ātri apgūt konkrētu prasmi vai iegūt jaunas zināšanas īsā laikā. Tomēr to trūkums ir ierobežots laiks padziļinātai temata apguvei un mazāk iespēju praktiskām nodarbēm un sadarbības veicināšanai. Šādu programmu rezultātā dalībnieki apgūst aktuālas zināšanas un/vai prasmes, tomēr tās var būt mazāk noderīgas ilgtermiņā.

Analizējot LKA un LKK īstenotās tālākizglītības programmas 2021-2024.gadā redzams, ka piedāvājums ir bijis augstas kvalitātes un pieprasīts. Gan LKA, gan LKK ir spējušas savām izglītības programmām, kursiem un meistarklasēm piesaistīt pietiekošu dalībnieku skaitu, profesionālus pasniedzējus un nodrošināt programmu sekmīgu īstenošanu. Būtiska loma ir daudzveidīgajam programmu piedāvājumam, kā arī tam, ka tiek nodrošināta iespēja atsevišķas programmas apgūt tiešsaistē – tā ir iespēja piesaistīta plašāku interesentu loku arī no reģioniem. Tālākizglītības centram nākotnē būtu jāturpina pielāgot un paplašināt kursu piedāvājumu, lai atbilstu mainīgajām nozares prasībām un nodrošinātu kvalitatīvu profesionālo izaugsmi nozarē nodarbinātajiem.

2. VIENOTA LKA UN LKA LKK TĀLĀKIZGLĪTĪBAS PIEDĀVĀJUMA PAMATOJUMS

2.1. TĀLĀKIZGLĪTĪBAS PIEDĀVĀJUMS LKA/LKK KOMPETENCES JOMĀS

Vairākas izglītības iestādes kultūras un mākslu jomā piedāvā relatīvi plašu pieaugušo izglītības programmu klāstu ar mērķi veicināt veicinātu radošo prasmju un zināšanu attīstību. Iestādes, kuras īsteno šādas pieaugušo izglītības programmas, spēlē būtisku lomu ne tikai profesionālās izglītības nodrošināšanā, bet arī kultūras mantojuma saglabāšanā un attīstīšanā, piedāvājot kursus, seminārus un meistarklases, kas ir piemērotas gan profesionāļiem, gan nozares entuziastiem. Šādu programmu mērķis ir radīt atvērtu un atbalstošu mācību vidi, kurā ikviens var paplašināt savas prasmes un intereses mākslas un kultūras jomā, tādējādi attīstoties gan profesionāli, gan personīgi, gan arī bagātinot sabiedrību kopumā. Latvijā, un it sevišķi Rīgas reģionā, ir vairākas izglītības iestādes, kuras īsteno relatīvi radniecīgas izglītības programmas tām, kuras piedāvā LKA Tālākizglītības centrs.

Tālākizglītības koncepcijas izstrādes gaitā tika apzināts un analizēts citu izglītības iestāžu un mācību centru piedāvājums ar mērķi iegūt plašāku pārskatu par tirgus tendencēm. Šāda tirgus piedāvājuma analīze sniedz iespēju saprast, kādi kursi un programmas ir pieprasīti, un tas savukārt, sniedz iespēju uzlabot un pilnveidot LKA Tālākizglītības piedāvājumu. Iepazīšanās ar citu iestāžu izglītības piedāvājumu un aktivitātēm sniedz iespēju identificēt dažādas nišas, kurās iespējams attīstīt un piedāvāt unikālus tālākizglītības pakalpojumus. Šāda analīze sniedz arī iespēju saskatīt vietu sadarbībai un pieredzes apmaiņai. Zemāk apkopots esošais pieaugušo izglītības piedāvājums kultūras un mākslu jomā, atspoguļojot aktuālās iespējas pieaugušo neformālajai izglītībai un profesionālajai pilnveidei.

2.1.1. Profesionālā pilnveide kultūras un radošajā sektorā strādājošiem

Rīgā un Latvijā kopumā kultūras un radošā sektora profesionāļiem tiek piedāvātas vairākas profesionālās pilnveides izglītības iespējas. Profesionālās pilnveides kursus piedāvā atsevišķas valsts un pašvaldību iestādes, kā arī citas izglītības iestādes. Ir pieejamas apmācības kultūras iestāžu vadītājiem, kā arī projektu vadības, radošās industrijas mārketinga un digitālo prasmju kursi, kas palīdz strādājošajiem pielāgoties mainīgajiem nozares izaicinājumiem.

- **Latvijas Nacionālais kultūras centrs**¹⁵ ir valsts dibināta iestāde, kas pārrauga kultūrizglītības iestāžu un kultūras centru darbību un organizē dažādus kursus, seminārus un apmācības, kas saistīti ar kultūras mantojuma saglabāšanu, amatiermākslas attīstību un kultūras nozares speciālistu profesionālās kvalifikācijas celšanu.
- **Nodarbinātības valsts aģentūra**¹⁶, kas izglīto bezdarbnieka statusā nonākušo pieaugušos, piedāvā dažādus kursus un seminārus arī kultūras un mākslas jomā, galvenokārt orientējoties uz konkurētspējas paaugstināšanu darba tirgū un darba meklētāju prasmju uzlabošanu.

¹⁵ Latvijas Nacionālais kultūras centrs www.lnkc.gov.lv/lv

¹⁶ Nodarbinātības valsts aģentūra www.nva.gov.lv/lv/apmacibu-iespejas

Kultūras menedžmenta jomā strādājošiem ir pieejami vairāki profesionālās pilnveides kursi un semināri, kas vērsti uz kompetenču attīstīšanu kultūras menedžmentā, projektu vadībā, digitālo prasmju uzlabošanā un radošo industriju attīstībā. Daudzas kultūras augstskolas piedāvā iespēju apgūt savus studiju kursus klausītāja statusā, kas paplašina profesionālās izaugsmes iespējas. Ir pieejamas apmācības arī bibliotēku nozarē nodarbinātajiem, kas piedāvā apgūt prasmes digitalizācijā, informācijas pārvaldībā, lietotāju apkalpošanā, u.c.

- **Alberta Koledžā**¹⁷ tiek piedāvāti vairāki studiju kursi, kurus ir iespēja apgūt klausītāja statusā; studiju kursu ietvaros tiek organizētas vieslekcijas un semināri, kurus iespējams apmeklēt visiem interesentiem, ne tikai Alberta Koledžas studentiem. Galvenās tēmas un apmācību jomas – uzņēmējdarbība, digitālais mārketing, IT un vadība.
- **Ekonomikas un Kultūras augstskolā**¹⁸ tiek piedāvāti vairāki studiju kursi, kurus ir iespēja apgūt klausītāja statusā. Galvenās tēmas un apmācību jomas – ekonomika, kultūras pārvaldība.
- **Informācijas sistēmu menedžmenta augstskolas**¹⁹ (ISMA) tālākizglītības piedāvājumā ir vairākas neformālās izglītības programmas, tai skaitā svešvalodu kursi, IT sistēmu kursi, programmēšana, u.c. Galvenās tēmas un apmācību jomas – aktuālās IT tehnoloģijas, vadība un uzņēmējdarbība.
- **Latvijas Mākslas akadēmija**²⁰ piedāvā apgūt studiju kursus klausītāja statusā, tāpat arī piedāvā kursu viesstudentiem. Tāpat augstskola piedāvā mūžizglītības lekciju ciklus par kultūrvēsturi un filozofiju..
- **Jāzepa Vītola Latvijas Mūzikas akadēmijā**²¹ ir izveidota atsevišķa struktūrvienība – Tālākizglītības nodaļa. Kursu, semināru un meistarklašu piedāvājums ir gana plašs, sākot ar dažādām interešu izglītības programmām un beidzot ar pedagogu profesionālās kompetences pilnveides programmām, tāpat arī tiek piedāvāta iespēja apgūt studiju kursus klausītāja statusā.
- **Rīgas Tehniskā universitātes**²² Tālākizglītības nodaļa piedāvā plašu profesionālās pilnveides programmu klāstu, ieskaitot kursus, seminārus un darbnīcas dažādās jomās, piemēram, inženierzinātnēs, uzņēmējdarbībā un tehnoloģijās.
- **Latvijas Nacionālās bibliotēkas Kompetenču attīstības centrs**²³ piedāvā dažādus tiešsaistes kursus un seminārus. Izveidotajā interneta platformā ir piekļuve izglītojošiem materiāliem un apmācībām par tēmām, kas saistītas ar bibliotēku darbu, digitālajām prasmēm, informācijas tehnoloģijām, kultūras mantojumu un citiem ar kultūru un izglītību saistītiem jautājumiem. Platforma ir domāta gan bibliotēku darbiniekiem, gan plašākai sabiedrībai.

Tālākizglītības iespējas **kultūras mantojuma pārvaldības jomā** ir pieejamas dažādās izglītības iestādēs un institūcijās. Tiek organizēti semināri un konferences, tajās bieži tiek iekļauti dažādi juridiskā un tehniski temati, kā arī praktiskās iemaņas mantojuma saglabāšanā. Pieejamo izglītības piedāvājumu mērķis ir sniegt specifiskas prasmes un zināšanas, lai uzlabotu darbu ar kultūras mantojumu.

---

¹⁷ Alberta Koledža www.alberta-koledza.lv

¹⁸ Ekonomikas un Kultūras augstskola www.augstskola.lv

¹⁹ Informācijas sistēmu menedžmenta augstskola (ISMA) www.isma.lv

²⁰ Latvijas Mākslas akadēmija www.lma.lv

²¹ Jāzepa Vītola Latvijas Mūzikas akadēmija www.jvlma.lv

²² Rīgas Tehniskā universitāte www.rtu.lv/lv/studijas/talakizglitiba/talakizglitibas-kursi

²³ Latvijas Nacionālās bibliotēkas Kompetenču attīstības centrs www.macies.lnb.lv

- **Nacionālā Kultūras mantojuma pārvalde**²⁴ piedāvā dažādas tālākizglītības aktivitātes, kas vērstas uz kultūras mantojuma aizsardzību un pārvaldību. Tās ietver seminārus un darbnīcas par aktuālām tēmām, piemēram, kultūras pieminekļu saglabāšanu, restaurāciju un modernām metodēm mantojuma aizsardzībā. Pārvalde organizē arī apmācības kultūras pieminekļu īpašniekiem un pārvaldniekiem, piedāvājot zināšanas par juridiskajiem un tehniskajiem aspektiem, kas saistīti ar pieminekļu apsaimniekošanu. Papildus tiek rīkotas lekcijas un konferences par kultūras mantojuma politiku, vēsturiskās arhitektūras saglabāšanu un citām tēmām. Apmācības bieži tiek organizētas sadarbībā ar ekspertiem un dažādām pārvaldības institūcijām.
- **Latvijas Nacionālais kultūras centrs** organizē dažādus kursus, seminārus un apmācības, kas saistīti ar nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanu, amatiermākslas attīstību un kultūras nozares speciālistu profesionālās kvalifikācijas celšanu.

Tālākizglītības piedāvājums **skatuves un audiovizuālās mākslas jomā** ir relatīvi plašs un daudzveidīgs. Ir pieejami dažādi kursi un semināri, kas vērsti uz aktiermeistarību, režiju, scenogrāfiju un filmu veidošanu. Vairākas privātas mācību iestādes un organizācijas, kas specializējas aktiermeistarībā un filmu mākslā piedāvā apgūt aktiermeistarību, runas mākslu kursus, seminārus un meistarklasēs. Vairākas iestādes arī piedāvā apgūt šīs prasmes tiešsaistes kursu viedā.

- **Pūces akadēmijā**²⁵ tiek piedāvātas apmācības pieaugušajiem. Kursu piedāvājumā ir kinorežijas, producēšanas, runas, operatormākslas, scenāristu, kadru plānu zīmēšanas kursi, kā arī aktiermeistarības kursi un nodarbības mūzikā.
- **Rīgas aktieru studijā**²⁶ tiek piedāvātas apmācības aktiermeistarībā.
- **Runas skolā**²⁷ tiek piedāvāti kursi publiskajā runā, komunikācijā, satura veidošanā, argumentācijā, stāstu veidošanā u.c.

2.1.2. Kultūras un radošās jomas neformālā izglītība

Neformālās izglītības piedāvājums kultūras un radošajās jomās Rīgā un Latvijā ir ļoti daudzveidīgs. Ir pieejami dažādi kursi, darbnīcas un semināri, kas aptver tādas jomas kā māksla, mūzika, teātris, literatūra, u.c. Šie neformālās izglītības pasākumi sniedz iespējas iegūt jaunas prasmes un paplašināt profesionālās zināšanas. Ir daudz radošo centru, kas piedāvā neformālās izglītības aktivitātes, piemēram, rakstniecības, vizuālās mākslas un citās jomās. Iedzīvotājiem ir relatīvi plašas iespējas piedalīties kultūras festivālos un konkursos, kas veicina profesionālo attīstību. Valsts un pašvaldības iestādes, arī privātas organizācijas, regulāri organizē pieredzes apmaiņas pasākumus, forumus un konferences kultūras un radošajās jomās nodarbinātajiem.

Piemēram, Rīgas mākslas telpa²⁸ piedāvā dažādas neformālās izglītības aktivitātes, tostarp radošās darbnīcas dažādām vecuma grupām, mākslas lekcijas un seminārus par mākslas vēsturi un teoriju, kā arī vadītas ekskursijas pa izstādēm. Literārā akadēmija²⁹ piedāvā dažādas neformālās izglītības aktivitātes, tostarp radošās darbnīcas, literārās lekcijas un diskusijas, kā arī tematiskos kursus par literatūru un rakstīšanu.

²⁴ Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde www.nkmp.gov.lv/lv

²⁵ Pūces akadēmija www.pucesakademija.lv

²⁶ Rīgas aktieru studija www.rigasaktierustudija.lv

²⁷ V.Meikšāna Runas skola www.runasskola.lv

²⁸ Rīgas mākslas telpa <https://makslastelpa.riga.lv/>

²⁹ Literārā akadēmija <https://rakstu.lv/>

2.2. TĀLĀKIZGLĪTĪBAS VAJADZĪBAS LKA/LKK KOMPETENCES JOMĀS

2.2.1. Kultūras un radošā sektora darbinieku profesionālās pilnveides vajadzības

Kultūras un radošajā jomā darbinieku tālākizglītības vajadzības saistās gan ar savas kompetences padziļināšanu (*upskilling*), gan papildu prasmju iegūšanai pārkvalifikācijai (*reskilling*), gan jaunāko digitalizācijas iespēju un menedžmenta prakšu integrēšanu darba vidē. Tehniskās zināšanas, menedžmenta un digitālās prasmes vismaz pamatlīmenī bieži nepieciešamas arī radošajiem darbiniekiem, ne tikai tehniskajiem speciālistiem.

Eiropas Savienībā īstenotajā projektā *CYANOTYPES (2022-2026)*³⁰ ES dalībvalstu mākslas augstskolas un izglītības organizācijas ir veikušas izpēti, aptaujājot kultūras un radošā sektora dalībniekus par nākotnē vajadzīgajām prasmēm.

Atbilstoši šai izpētei kultūras un radošā sektora darbiniekiem šobrīd trūkst prasmes četrās kategorijās – 1) uzņēmējdarbības, transformācijas, digitālās un “zaļās domāšanas” prasmes.

1.tabula. ES projektā *CYANOTYPES* identificētās nākotnē vajadzīgās prasmes kultūras un radošajā sektorā

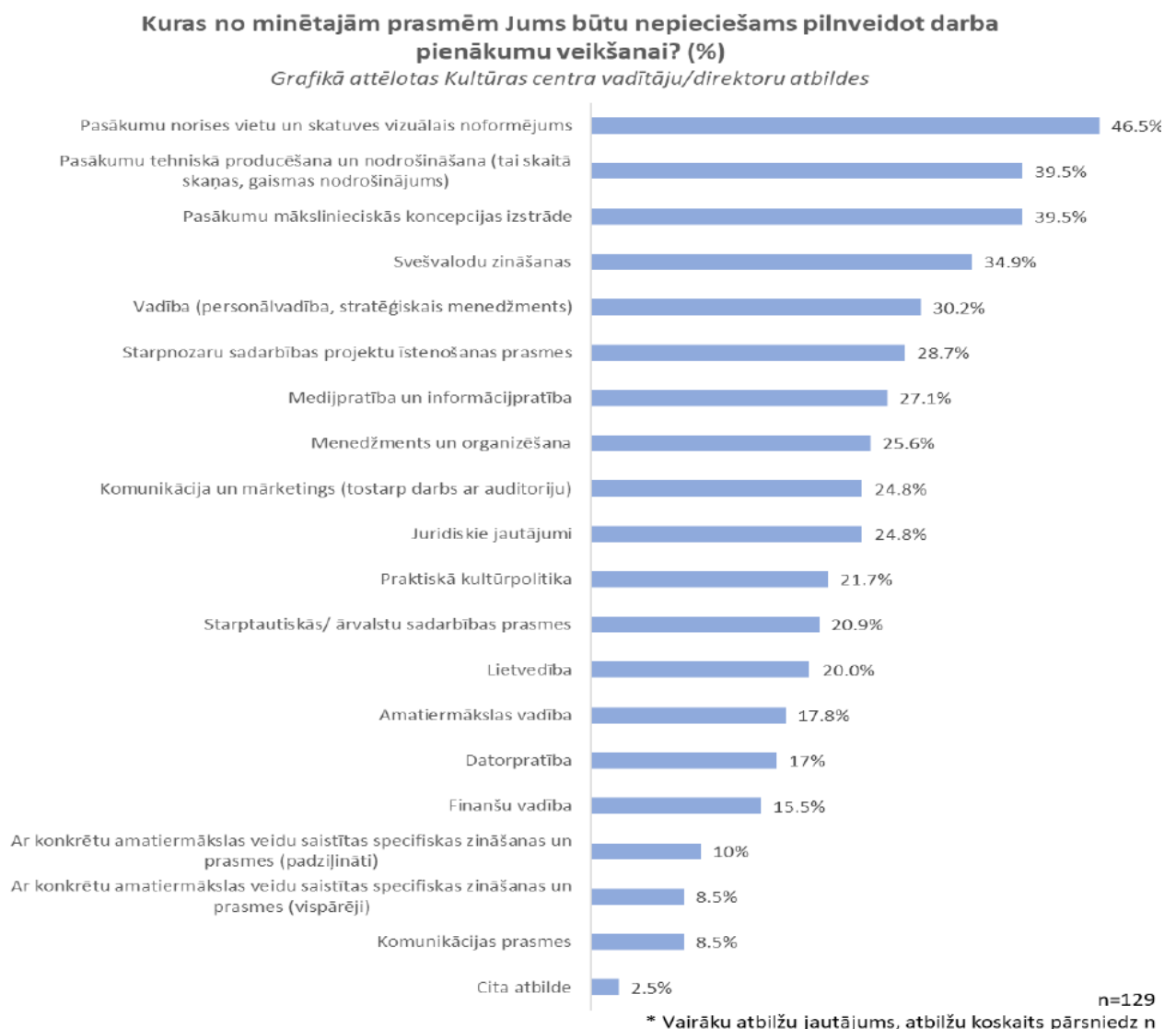
<p>Uzņēmējdarbības prasmes</p> <ul style="list-style-type: none"> - Mākslīgā intelekta izmantošana - Emocionālā intelligence, konfliktu risināšana un sarunu vadīšana - Tīklošanās, komunikācija un pašreklāma - Radošās un zinātnē/datos balstītas domāšanas apvienošana - Uzņēmējdarbības domāšana - Adaptācijas spējas un izglītošanās mūža garumā - Lēmumu pieņemšana pārmaiņās, prioritāšu adaptēšana - Digitālo tehnoloģiju pārvaldīšana - Kompleksu situāciju vadība - Komandu darba plānošana un vadība - Finanšu piesaiste radošajā sektorā - Nestandarta risinājumu atrašana - Radošo prasmju aizstāvība mākslīgā intelekta invāzijas situācijā - E-komercija un sekošana tirgus tendencēm - Virtuālo produktu biznesa planu veidošana - Iespējamo scenāriju paredzēšana - Horizontālās sadarbības veidošana - Iekļaujošs un ilgtspējīgs menedžments 	<p>Transformācijas prasmes</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ilgtspējīga un zaļā domāšana - Noturība un pielāgošanās - Radošums - Mākslīgā intelekta un virtuālās realitātes pielietošana - Kritiskā un analītiskā domāšana - Starpsektoru sadarbība - Meta kognitīvās spējas - Savstarpēja sadarbības veidošana - Tcība saviem spēkiem, zinātkāre - Emocionālā intelligence - Globāls skatījums - Radoši problēmu risinājumi - Starpniecība inovāciju ekosistēmā - Sociālo pārmaiņu līderība
<p>Digitālās prasmes</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tehnoloģiju fokuss un digitālprātība - Mākslīgā intelekta izmantošana - Programmu pārzināšana - Digitālā tīklošanās un apmaiņa 	<p>“Zaļās domāšanas” prasmes</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ilgtspējīgu prakšu ieviešana - Zaļā domāšana radošajā sektorā - Noturība un adaptācijas spēja - Ētisko normu apzināšanās

³⁰ Projekts *CYANOTYPES (2022-2026)* ar Erasmus+ finansiālo atbalstu <https://cyanotypes.website/project-overview/>

<ul style="list-style-type: none"> - 2d/3D vides, paplašinātā un virtuālā realitāte - Tiešsaistes prasmes - Programmēšana - Tehniskās zināšanas 	<ul style="list-style-type: none"> - Starpsektoru zināšanas - Ne-antropocēna un ekoloģiska domāšana - Aprites ekonomikas principi
---	--

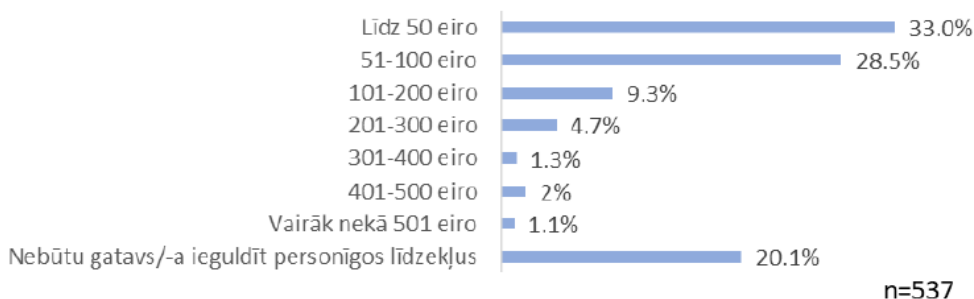
Latvijas Nacionālais kultūras centrs 2023.gadā veica kultūras centru darbinieku aptauju, apzinot tālākizglītības vajadzības šajā sektorā. Šajā aptaujā tika noskaidrots, ka darbinieki izglītības papildināšanai vislabāk izvēlētos īstermiņa kursus, kas būtu organizēti hibrīdversijā – daļēji klātienē un daļēji tiešsaistē.

5.attēls Kultūras centru darbiniekiem nepieciešamās prasmes

Aptaujas rezultātos tāpat redzams, ka vēlamā maksa par tālākizglītību, ko dalībnieki gatavi atvēlēt kursu apmaksai no personīgiem līdzekļiem, nepārsniedz 100 EUR.

Kādā apmērā Jūs būtu gatavs/-a segt ar profesionālās pilnveides vai mūžizglītības programmām saistītos izdevumus no personīgajiem līdzekļiem, ja tādas apmeklētu? (%)

Citās jomās līdzīgas darbinieku aptaujas nav veiktas, bet publiskā sektora kultūras iestāžu vadītāji diskusijās un medijos ir pauduši viedokli par grūtībām piesaistīt kompetentus speciālistus lielā mērā dēļ salīdzinoši zema vidējā atalgojuma publiskajā kultūras sektorā. Tādējādi citkārt reģionos tiek pieņemti darbā speciālisti bez profesionālās un augstākās izglītības konkrētajā jomā, un ir nepieciešama pamatzināšanu apguve tālākizglītībasursos. Savukārt radošie profesionāļi diskusijās ir uzsvēruši zināšanu trūkumu par menedžmentu un mārketingu, lai sekmīgi varētu realizēt savā radošā darba augļus. Tāpat radošo nozaru māksliniekiem ir būtiski apmeklēt dažāda veida meistarklases pie nozarē atzītiem māksliniekiem, kā arī paaugstnāt savu digitālo kompetenci.

2023.gadā pēc Latvijas Nacionālā kultūras centra pasūtījuma LKA veica kultūras un radošo industriju nozaru darba devēju aptauju³¹. Aptaujas dati liecināja, ka atsevišķiem speciālistiem tiek prognozēts pieprasījuma pieaugums. Piemēram, 23% darba devēju uzskatīja, ka palielināsies pieprasījums pēc skaņu operatora, 21% darba devēju uzskatīja, ka palielināsies pieprasījums pēc vizuālās mākslas speciālista/ ilustratora; 18% -pēc fotogrāfa/ foto dizaina speciālista; 17% - pēc video operatora, 17% - pēc vizuālās reklāmas dizaina speciālista, 15% - pēc grafikas dizainera asistenta.

Specifiskas tehniskas zināšanas, piemēram, video materiālu montāžā, ir nepieciešamas speciālistiem, kas strādā ar tehnisko aprīkojumu un dažādiem tehnoloģiskiem risinājumiem, kas ir būtiski gan pasākumu nozarē, gan skatuves un audiovizuālajā mākslā.

2.2.2. Tendences kultūras un radošās jomas neformālajā izglītībā

Mūsdienu straujās pārmaiņas tehnoloģijās, ekonomikā un darba tirgū liek pieaugušajiem pastāvīgi pielāgoties un attīstīt jaunas prasmes. Straujā tehnoloģiju attīstība, darba tirgus dinamika un globalizācija nepatrukti rada nepieciešamību pēc jaunām prasmēm un zināšanām un pieprasa nepārtrauktu mācīšanos un profesionālo izaugsmi, lai saglabātu konkurētspēju. Tādējādi pieaugušo neformālā izglītība kļūst par būtisku līdzekli, kas palīdz cilvēkiem ne tikai pielāgoties izmaiņām, bet arī veiksmīgi attīstīt savu karjeru un personīgo izaugsmi.

Pieaugušo neformālās izglītības jomā šobrīd sabiedrībā vērojamas vairākas aktuālas tendences:

- Digitālo prasmju attīstīšana: arvien vairāk pieaugušo izglītības programmu koncentrējas uz digitālo prasmju attīstīšanu, lai palīdzētu cilvēkiem pielāgoties tehnoloģiju attīstībai un darba tirgus prasībām;

³¹ Laķe, A., Kunda, I., Vinogradova, L. LKA pētījuma "Absolventu ar vidējo profesionālo izglītību kultūras un radošo industriju nozarē situācija darba tirgū" ziņojums <https://www.lnkc.gov.lv/lv/media/25104/download?attachment>

- Mūžizglītības prasmes: pieaugušo prasmes un spējas mācīties un patstāvīgi attīstīt savas prasmes visā dzīves laikā;
- Praktisku un profesionālu prasmju pieprasījums: pieaug pieprasījums pēc apmācību programmām, kurās pieaugušajiem ir iespēja apgūt praktiskas un darba tirgū pieprasītas prasmes, piemēram, projektu vadība, komunikācijas prasmes, uzņēmējdarbība u.c.;
- Elastīgas apmācību formas: tiek piedāvāti kursi tiešsaistē, kā arī dažādi tiešsaistes-klātienas apmācību risinājumi, tādā veidā ļaujot mācīties elastīgāk un pielāgoties individuālam grafikam;
- Personīgā attīstība un labbūtība: apmācību programmas, kas vērstas uz personīgo izaugsmi, garīgo un emocionālo veselību un labbūtību.

3. VIENOTA LKA UN LKA LKK TĀLĀKIZGLĪTĪBAS UN PROFESIONĀLĀS PILNVEIDES PIEDĀVĀJUMA NODROŠINĀŠANA

Vienota tālākizglītības un profesionālās pilnveides piedāvājuma veidošana nodrošinās konkurētspējīgu un kompleksu izglītības piedāvājumu atbilstoši kultūras un radošā sektora izglītības vajadzībām, koncentrējot nepieciešamos resursus, akadēmisko un profesionālo izglītības programmu pasniedzēju kompetences.

Atbildīgā struktūrvienība par tālākizglītības un profesionālās pilnveides izglītības piedāvājumu nodrošināšanu – **LKA Tālākizglītības centrs**, kas darbojas atbilstoši tā nolikumā³² iekļautajām funkcijām:

- Latvijas kultūras jomas darbinieku tālākizglītības vajadzību apzināšana un atbilstošu tālākizglītības un profesionālās pilnveides izglītības programmu sagatavošana sadarbībā ar pasniedzējiem, ārējiem nozaru ekspertiem un speciālistiem;
- tālākizglītības un profesionālās pilnveides kursu plānošana un organizēšana augstā kvalitātē, regulāri apkopojot dalībnieku un pasniedzēju atgriezenisko saiti par piedāvāto programmu saturu un norisi;
- informācijas par tālākizglītības kursu piedāvājumu pieejamības nodrošināšana potenciālajiem kursu dalībniekiem, organizējot dalībnieku koordinēšanu, reģistrēšanu un veiktā mācību darba novērtēšanu, izsniedzot atbilstošas apliecības par tālākizglītības programmu apguvi;
- projektu izstrāde ārējā finansējuma piesaistei tālākizglītības pasākumu norisei kultūrpolitiski svarīgās jomās, tai skaitā starptautiskā finansējuma piesaiste un starptautiskās pieredzes pārņemšana;
- regulāras sadarbības veidošana ar Latvijas pašvaldībām, valsts institūcijām un citām organizācijām, veicinot reģionu kultūras darbinieku, vispārizglītojošu skolu pedagogu un citu mērķauditorijas grupu profesionālo izaugsmi un zināšanu uzlabošanu nepieciešamajās jomās;
- interešu izglītības piedāvājuma attīstīšana, organizējot kursus, seminārus un lekcijas humanitārajās zinātnēs pieaugušo auditorijai.

3.1. TĀLĀKIZGLĪTĪBAS CENTRA MĒRĶAUDITORIJA

Tālākizglītības centra pamatauditorija ir **kultūras un radošajā sektorā strādājošie pieaugušie**, kas vēlas uzlabot savu profesionālo kvalifikāciju, kā arī **pieaugušie, kas vēlas pilnveidot savu personību, apgūstot interesējošās zināšanas vai prasmes kultūras un radošajā jomās**.

Papildus var minēt sekojošās Tālākizglītības centra mērķgrupas, ar kurām nākotnē būtu iespējams strādāt:

- 1) **Latvijas vidusskolēni** – potenciālie LKA studenti, kas varētu piedalīties dažāda veida sagatavošanasursos;
- 2) **LKA pēdējo kursu studenti**, kam nepieciešams karjeras atbalsts, lai integrētos darba tirgū vai uzsāktu savu uzņēmējdarbību;

³² LKA Tālākizglītības centra nolikums <https://drive.google.com/file/d/19sCLJwlhK6wKzQxkn5AWLRIJhT1DSXN/view>

- 3) **LKA akadēmiskais personāls**, kam nepieciešams regulāri uzlabot savas pedagoģiskās, digitālās un cita veida prasmes, pilnveidojot savu pasniegšanas veidu atbilstoši dinamiski mainīgajai ārējai videi.

Izvēršot starptautisko sadarbību un nākotnē veidojot tālākizglītības kursus sadarbībā ar ārvalstu partneriem, pašreizējo Latvijas pieaugušo auditoriju būtu iespējams paplašināt, ietverot arī ārvalstu interesentus – starptautisko tālākizglītības programmu kursantus.

3.2. TĀLĀKIZGLĪTĪBAS CENTRA PIEDĀVĀTIE IZGLĪTĪBAS VEIDI

Apkopojot LKA un LKK līdzšinējo praksi, kompetences jomas un tālākizglītības vajadzības kultūras un radošajā sektorā, var izdalīt sekojošos tālākizglītības piedāvājuma veidošanas stratēģiskos virzienus, ko īstenotu apvienotais Tālākizglītības centrs.

PROFESIONĀLĀ PILNVEIDE

Profesionālā pilnveides piedāvājums attīstāms dažāda formātaursos šajās jomās:

- pasākumu producēšana, tai skaitā tehniskā producēšana;
- kultūras, mākslas un kultūras mantojuma pārvaldība;
- radošā darbība skatuves mākslas, dejas, audiovizuālās mākslas jomās;
- tehnoloģisko iespēju izmantošana pasākumu industrijā, mākslās un digitālā satura veidošanā;
- kultūras un mākslas izglītība.

Tāpat aktuāli būs **starpdisciplināri kursi**, kas var tikt veidoti sadarbībā ar citu nozaru partneriem un citu jomu augstskolām, piemēram, kultūras un labbūtības savstarpējā saikne varētu būt integrēta tālākizglītības mācību programmā, kas būtiska arī sociālās jomas un veselības nozares darbiniekiem.

Tāpat kā līdz šim kursu formāti atkarībā no kursa tēmas var būt dažādi:

- 1) profesionālās pilnveides programmas 160 akadēmisko stundu apmērā, kas ļauj padziļināti apgūt noteiktas specifiskas tēmas;
- 2) tālākizglītības programmas, kas ietver gan īstermiņa meistarklases, dienas seminārus un kursus dažu mēnešu garumā, veidojot ieskatu konkrētās tēmās.

Kursu saturā būtu integrējamas pētnieciskās atziņas no LKA Kultūras un mākslu institūta veiktajiem pētījumiem, radot aktuālu mācību saturu atbilstoši kultūras un radošo nozaru aktuālajiem izaicinājumiem. Par aktuālām tēmām var tikt rīkoti arī specifiski vienas dienas semināri, veidojot publiskas diskusijas nozaru aktuālo jautājumu risināšanai ar LKA ekspertu iesaisti.

LKA un LKK pasniedzēju veidotie autorkursi, sastādot un vadot pasniedzēja zināšanās un pieredzē balstītas mācību programmas specifiskās jomās, ir svarīga LKA Tālākizglītības centra piedāvājuma daļa, kas balstīta augstskolas īpašajā kompetencē.

Mācību saturā būtu iekļaujamas dažādas mācību metodes, kas veicina dalībnieku līdzdalību kursa satura apgūvē, paplašinot esošos mācību formātus ar jauniem. Projektu ietvaros var tikt paplašināta mentoru programmas īstenošana, palīdzot integrēties darba tirgū jaunajiem profesionāļiem. Jaunu mācību metožu ieviešanai būtu nepieciešama pašu pasniedzēju tālākizglītība darbam ar pieaugušo auditoriju.

Kursu apguves apliecībās būtu detalizēti jānorāda dalībnieka apgūtās zināšanas un prasmes un iegūto kredītpunktu skaits (ja attiecināms), dalībniekam atbilstoši kursa programmai veicot ieskaite pārbaudījumu. Izvērstāks mācību apliecinājums būtu jāsaņem atbilstoši **mikro kvalifikāciju** kursu prasībām, lai to turpmāk varētu attiecināt arī uz augstākās izglītības programmu pakāpenisku

apguvi. LKA līdzdalība plānotajā nacionālajā pilotprojektā par mikrokvalifikāciju ieviešanu sekmēs mikrokvalifikāciju sistēmas aprobāciju, lai izsniegtie apliecinājumi tiktu savstarpēji atzīti starp dažādām izglītības iestādēm.

Mikrokvalifikāciju sistēmas ietvaros par profesionālās pilnveides un tālākizglītības kursu apguvi ir piešķirami kredītpunkti (ECTS) atbilstoši Augstskolu likumam un saskaņā ar Eiropas kredītpunktu pārneses un uzkrāšanas sistēmu.³³ Tā kā viens kredītpunkts (ECTS) atbilst 25—30 stundu studiju darba apjomam, tad atbilstoši kursu apjomam par īsākiem tālākizglītības kursiem būtu piešķirami 1-2 kredītpunkti, bet par profesionālās pilnveides programmās (160 akad h) 5 kredītpunkti.

Tālākizglītības centram jāizmanto iespējas realizēt pieaugušo izglītības kursus ar Latvijas un Eiropas Savienības finansējuma atbalstu, iesniedzot kursu piedāvājumu Valsts Izglītības attīstības aģentūras izsludinātajos konkursos, īstenojot nacionāla mēroga pieaugušo izglītības atbalsta programmu.

NEFORMĀLĀ IZGLĪTĪBA

Neformālās izglītības piedāvājums attīstāms dažāda formātaursos tiešsaistē un klātienē šajās jomās:

- radoša pašizpaušme (aktiermeistarība, radoša rakstīšana, filmu veidošana, digitālā satura veidošana u.c.);
- zināšanu pilnveide par kultūru un kultūras vēsturi.

Šo kursu organizēšanā svarīgi ņemt vērā, ka dalībniekiem var būt dažādi zināšanu līmeņi, tāpēc varētu būt nepieciešams veidot dažādas mācību grupas iesācējiem un pieredzējušākiem dalībniekiem. Tāpat svarīgi šādus kursus piedāvāt arī ārpus ierastā darba dienas laika, lai tos padarītu pieejamus strādājošiem.

3.3. TĀLĀKIZGLĪTĪBAS CENTRA DARBĪBAS HORIZONTĀLĀS PRIORITĀTES

Abu veidu mācību piedāvājuma īstenošanā svarīga ir mācību **kvalitātes uzraudzība**, kas īstenojama caur regulāru dalībnieku atgriezeniskās saites saņemšanu. Visu kursu dalībnieki tiek lūgti aizpildīt anonīmas anketas, novērtējot mācību saturu un formu, kā arī sniedzot savus ieteikumus konkrētā kursa uzlabošanai, kas tiek ņemti vērā nākamo kursu plānošanā.

Tāpat Tālākizglītības centra darbā būtu svarīgi ņemt vērā *LKA stratēģijā 2023.-2027.gadam*³⁴ minētās prioritātes, kas saistās ar:

- **jaunas akadēmijas infrastruktūras bāzes veidošanu *TabFab* kvartālā**, popularizējot akadēmiju kā kultūras un radošo nozaru zināšanu centru un veidojot jaunajā bāzes vietā regulārus izglītojošus pasākumus;
- **digitālo transformāciju**, pielietojot jaunākās tehnoloģiskās iespējas kursu organizēšanā un integrējot aktuālās digitalizācijas tēmas mācību saturā;
- **internacionalizāciju**, veidojot tālākizglītības sadarbības projektus ar ārvalstu augstskolām un izglītības organizācijām, īpaši saistībā ar jaunu mikrokvalifikāciju kursu izveidi un piedāvāšanu starptautiskām auditorijām.

³³ Augstskolu likums <https://likumi.lv/ta/id/37967-augstskolu-likums>

³⁴ Latvijas Kultūras akadēmijas stratēģija 2023.-2027.gadam <https://lka.edu.lv/lv/par-akademiju/attistiba/lka-attistibas-strategija/>

3.4. TĀLĀKIZGLĪTĪBAS CENTRA DARBĪBAS RISKI

Lielākie riski tālākizglītības piedāvājuma veidošanā ir sekojošie:

- 1) **dalībnieku ierobežotā maksātspēja** ekonomiskās situācijas pasliktināšanās gadījumā;
- 2) **kvalificētu un ieinteresētu pasniedzēju pieejamība** par samērīgu atalgojumu (kvalificētie pasniedzēji bieži ir noslogoti pamatdarba veikšanā un nevar uzņemt papildu kursu sagatavošanu un novadīšanu tālākizglītības auditorijai).

Šo risku mazināšanai Tālākizglītības centrs var strādāt uz ārējā finansējuma piesaisti, veidojot projektu pieteikumus dažādās programmās, kas ļautu samazināt dalības maksas un palielināt pasniedzēju atalgojumu. Savukārt, lai veidotu sekmīgu sadarbību ar pasniedzējiem, nepieciešams uzturēt labu atbalsta sistēmu un regulāru komunikāciju ar iesaistītajiem pasniedzējiem un meklēt iespējas jaunu pasniedzēju piesaistē no nozares profesionāļu vidus.

Tāpat risku izlīdzināšanā var noderēt taktika ar jaunu sadarbības partneru piesaisti (piemēram, sadarbībā ar citām augstskolām), kopīgi attīstot un piedāvājot jaunus tālākizglītības kursus, tādējādi apvienojot partneru dažādas kompetences un sadalot pienākumus.

3.5. TĀLĀKIZGLĪTĪBAS CENTRA ORGANIZATORISKĀ STRUKTŪRA

Tālākizglītības centrs Latvijas Kultūras akadēmijā darbojās zinātņu prorektora pakļautībā.

Tālākizglītības piedāvājumu pašreizējā apjomā nodrošina divi nepilnas slodzes darbinieki:

- 1) Tālākizglītības centra vadītājs, kura galvenajos pienākumos ietilpst kursa programmu izveide un plānošana, kā arī pasniedzēju piesaiste;
- 2) Tālākizglītības kursu koordinators, kura galvenajos pienākumos ietilpst darbs ar potenciālajiem un esošajiem kursantiem.

Svarīgu atbalsta funkciju īsteno LKA līdzšinējā Sabiedrisko attiecību nodaļa, turpmāk Producēšanas un mārketinga departaments, kas veido mārketinga aktivitātes un izplata informāciju potenciālajiem tālākizglītības kursu dalībniekiem.

Mācību kursa satira ievēdē ir svarīga sadarbība ar LKA katedrām un departamentiem, konsultējoties par mācību saturu un iesaistot kursu izstrādē augstskolas pasniedzējus. Profesionālās pilnveides programmu izstrādē īpaši svarīga ir Latvijas Kultūras koledžas kompetence, veidojot darba tirgus prasībām atbilstošu profesionālās izglītības piedāvājumu.

Lai paplašinātu tālākizglītības piedāvājumu profesionālās pilnveides jomā, uzsāktu neformālās izglītības kursu piedāvājumu, plašāk izmantotu digitālos risinājumus un veidotu starptautiskus mūžizglītības projektus, būtu nepieciešama pašreizējo darbinieku slodzes palielināšana un/vai jaunu darbinieku piesaiste noeteiktu uzdevumu veikšanai.

3.6. TĀLĀKIZGLĪTĪBAS CENTRA FINANSIĀLAIS MODELIS

Tālākizglītības centra **izdevumus** veido:

- 1) atalgojums centra darbiniekiem un kursu pasniedzējiem;
- 2) kursu organizatoriskās izmaksas (telpu noma, programmu licences, kafijas pauzes, mācību materiālu iegāde u.c.);
- 3) kursu mārketinga izmaksas;

- 4) administratīvās izmaksas - 10% no Tālākizglītības centra ieņēmumiem tiek novirzīti LKA administratīvo izmaksu (grāmatvedības organizēšana un saimnieciskais atbalsts) segšanai.

Tālākizglītības centra **ieņēmumus** veido:

- 1) kursu dalības maksas,
- 2) piesaistītais ārējais finansējums projektos (Valsts Kultūrkapitāla fonda, Valsts Izglītības attīstības aģentūras u.c. organizāciju piešķirtais grantu finansējums)

Tālākizglītības centra līdzšinējais ieņēmumu apjoms ir nodrošinājis iespēju veidot un ieviest jaunas tālākizglītības programmas, jo nopelnītais finansējums tiek ieguldīts Tālākizglītības centra attīstībā, veidojot un licencējot jaunus kursus, potenciāli piesaistot jaunus darbiniekus un pasniedzējus, kas veido jaunas specifiskas tālākizglītības programmas.